

Úvodní článekcharakterizující přípravné období

Již od konce minulého století se hádankáři sdružovali v různých kroužcích. Vzniklo i několik sdružení, z nichž nejstarší byl "Klub českých hádankářů" založený roku 1909. Po roce 1945 vzniklo několik spolků hádankářských a křížovkářských i "Hádankářské autorské sdružení Brejla" /nesoucí jméno vynikajícího autora Brejly/, ale stále chyběla autoritativní ústřední organizace, která by řešila a koordinovala společné organizační a odborné problémy. Po roce 1948 se představitelé tehdejších spolků na základě směrnic ÚAV NF dohodli na rozpuštění existujících organizací a na ustavení "Ústředního svazu československých hádankářů" a když nedosáhli jeho schválení ve federativní formě, připravili zřízení "Klubů hádankářů a křížovkářů" se sídlem v Praze, který měl mít i místní skupiny. Akční výbor tohoto klubu se stal také "majitelem, vydavatelem a nakladatelem" jediného povoleného časopisu Hádanka a křížovka, který začal vycházet od 30. dubna 1949, neboť ÚAV NF v dohodě s příslušnými ministerstvy rozhodl, že vydavatelem hádankářského časopisu může být napříště jenom jednotná odborná organizace. Zákonná opatření z roku 1951 však neumožnila rozvoj našeho hnutí na této organizační základně, a proto se hledala nová forma v souladu s právními předpisy. Hledání různých cest, jejichž významným aspektem bylo udržení časopisu jako organizátora hnutí, je patrné na změnách vydavatele. V roce 1950 je to "Přípravný výbor hádankářského a křížovkářského odboru při Ústředí lidové tvořivosti v Praze" a ještě v tomtéž roce "Umění lidu, družstvo zhospodárněné kultury v Praze". Vydavatelem 4. čísla z roku 1951 je "ministerstvo informací a osvěty v nakladatelství Osvěta" a od 5. čísla je už uváděna "Osvěta, vydavatelství ministerstva informací a osvěty". Když bylo později toto vydavatelství zrušeno, bylo vydávání časopisu převedeno do nakladatelství

Orbis s organizační koncepcí, která byla schválena v rámci vydavatelství Osvěta. Když totiž padla možnost vytvořit samostatný jednotný spolek, schválily příslušné orgány /ÚV NF, ministerstvo vnitra a ministerstvo informací a osvěty/ statut "správního", později "redakčního sboru při HaK", který jako 40 členný orgán řešil ústřední organizační a odborné funkce našeho hnutí. Prosazení aspoň takového opatření mělo - jak ukázal další dvacetiletý vývoj našeho hnutí - velký význam, neboť začaly pravidelně pracovat odborné orgány a vytvořily tak základ pro rozvinutí daleko širší činnosti v rámci později ustaveného svazu. Hlavní jednání o výše popsanych opatřeních vedli především: ing. Augustin Volek /Athos/, dr. Josef Vinárek a Boža Ton.

Vzhledem k novým možnostem organizování zájmových činností, které začaly vznikat koncem roku 1967 a začátkem roku 1968 /příprava novelizace spolkového zákona/, vznikly též nové podmínky pro účelnější organizaci našeho hnutí. Výbor redakčního sboru HaK se rozhodl na své schůzi dne 21. dubna 1968 ustavit přípravný výbor Svazu českých hádankářů a křížovkářů, jenž zachovával personální i koncepční kontinuitu s dřívějším úsilím o vytvoření jednotné organizace a který si dal za úkol navazovat na dosavadní činnost redakčního sboru a dále ji rozvíjet. Mandát pro toto ustavení měl výbor proto, že redakční sbor a jeho orgány vznikly především z funkcionářů tehdejších spolků a jeho představitelé byli vždy voleni. Přípravný výbor byl složen z funkcionářů tehdejšího výboru RS a byl rozšířen o volené zástupce kroužků, zvláště pokud neměli ve výboru zastoupení.

Zpracovali: dr. J. Vinárek - ing. J. Švesták

Založení Svazu českých hádankářů a křížovkářů

Návrh stanov Svazu českých hádankářů a křížovkářů, zpracovaný a schválený přípravným výborem SČHAK, byl v polovině roku 1968 předložen ke schválení ministerstvem vnitra. Po mnoha jednáních s tímto ministerstvem a připomínkovém řízení mezi jednotlivými resorty bylo dosaženo toho, že stanovy byly dne 5. listopadu 1968 s konečnou platností schváleny a dne 8. listopadu 1968 na ministerstvu vnitra slavnostně předány delegaci předsednictva přípravného výboru. Stanovy předal vedoucí odboru ministerstva vnitra dr. Antonín Balák předsedovi přípravného výboru SČHAK dr. Josefu Vinárkovi, doprovázenému ing. Janem Švestákem a dr. Františkem Vítkem. Uvedené dny jsou historickým mezníkem v celkovém vývoji našeho hnutí, jehož účel a činnost byly v resortním řízení kladně hodnoceny, jako bylo konstatováno při slavnostním předání stanov.

Dne 1. prosince 1968 se konalo v Ústředním kulturním domě dopravy a spojů v Praze na Vinohradech plenární zasedání redakčního sboru při časopisu Hádanka a křížovka a ustavující valná hromada Svazu českých hádankářů a křížovkářů. Jednání zahájil předseda redakčního sboru a přípravného výboru SČHAK dr. Josef Vinárek a jednatel dr. František Vitek pak přítomným rozdal jednací řád zasedání a jeho program, které byly jednomyslně schváleny. Byly zvoleny komise mandátová, volební, programová a návrhová. Nato vyličil dr. Vinárek postupný vývoj v úsilí o založení jednotné hádankářské a křížovkářské organizace, zejména v posledních 20 letech. Hovořil rovněž o tom, že ustavení českého svazu respektuje plně nová státoprávní hlediska vzhledem k federálnímu uspořádání státu a vyslovil naději, že i na Slovensku dojde brzy k ustavení obdobné organizace. „Naše styky se sloven-

skými přáteli byly vždy upřímné a v pravém slova smyslu bratrské, a i nadále se na této radostné skutečnosti nic nezmění," prohlásil.

Dr. Vinárek připomněl, že úkolem svazu je navázat na dosavadní činnost redakčního sboru a jeho dobových orgánů /odborné křížovkářské komise, odborné hádankářské komise aj./ a dále ji rozvíjet ve smyslu čl. 9 stanov. Vysvětlil rovněž znění č. 4 stanov, podle něhož má svaz možnost zakládat kroužky jako samostatné místní organizace, ale preferuje přitom rozvíjení naší činnosti při závodních klubech a osvětových zařízeních. Vztahy mezi svazem a kroužky v jiných organizacích upravuje ustanovení čl. 8 stanov.

Dr. Vinárek informoval také o ediční činnosti, například o tom, že od ledna 1969 bude časopis Hádanka a křížovka vycházet jako čtrnáctideník v nákladu 100 000 výtisků. Podrobně zároveň zhodnotil činnost kroužků, organizaci mezikroužkových soutěží a poznatky i zkušenosti z přeborů, z řešitelských a autorských soutěží. Nastínil rovněž program činnosti svazu na nejbližší období, v němž kladl důraz na rozvoj členské základny, další zakládání kroužků, rozvoj činnosti odborných orgánů, získávání mládeže aj.

Po schválení stanov byl zvolen předsedou svazu dr. Josef Vinárek a dále bylo zvoleno 20 členů výboru, 3 náhradníci a 3 členové revizního orgánu. V závěru schválili účastníci - 81 přítomných hádankářů a křížovkářů - usnesení valné hromady, které udělilo dřívějšímu redakčnímu sboru při časopisu Hádanka a křížovka absolutorium, přijalo zprávu hospodáře a revizora jmění redakčního sboru a doporučilo novému výboru mj. zřídit odbornou hádankářskou komisi, odbornou křížovkářskou komisi, autorskou skupinu hádankářskou,

autorskou skupinu křížovkářskou, komisi programovou, propagační, pro poradenskou činnost, pro sledování úrovně hádanek a křížovek a pro práci s mládeží.

/Podrobnější informace: HaK č. 1 a 2/69/

Zpracoval: dr. Josef Vinárek